

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

ФАХОВИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія загальнономедичних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор коледжу

Наталія ТВЕРДОХЛІБ

08

2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕДСЕСТРИНСТВО В ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ**

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 223 Медсестринство

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма (для обов'язкових дисциплін) Сестринська справа

(назва освітньої програми)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

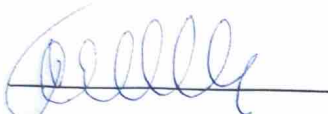
Київ 2025

Робоча програма з навчальної дисципліни «Медсестринство в оториноларингології» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньої програми «Сестринська справа» спеціальності 223 Медсестринство

Розробник: КОВАЛЕНКО Денис, викладач

Робочу програму погоджено:

Гарант освітньої програми «Сестринська справа»

підпис

Геннадій СЛОБОДЯНИК

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової методичної комісії загальнономедичних дисциплін

Протокол від «28» 08 2025 року № 1

Голова циклової комісії , Марія КОВАЛЬЧУК

1. Опис навчальної дисципліни (Розділи програми)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо - кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Загальна кількість годин: 67 год.	Галузь знань - 22 «Охорона здоров'я»	Обов'язкова	
	Спеціальність: 223«Медсестринство» («Сестринська справа») Спеціалізація: «Медична сестра/медичний брат»	Рік підготовки:	
		III	III
		Семестр	
		V-й	
		Теоретичні: 10 год	
		Практичні 24 год.	
		Самостійна робота 33 год.	
	Освітньо – кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр	Вид контролю: диференційований залік (V-й семестр)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма передбачає такі цілі:

- максимальна орієнтація на формування базових професійних знань, умінь, навичок, необхідних для діяльності медичної сестри;
- оволодіння на рівні умінь медсестринським процесом як науковим методом надання медичної допомоги пацієнту в конкретній клінічній ситуації.

Після вивчення дисципліни *студенти повинні знати:*

- анатомію, фізіологію ЛОР-органів;
- патологічні стани при захворюваннях вуха, горла, носа і приносних пазух; їх причини, симптоми, методи лікування та догляду;
- роль медичної сестри в лікувально-діагностичному процесі, відповідальність за своєчасність і правильність виконання медичних маніпуляцій;
- значення догляду за хворими як лікувального фактора;
- правила дотримання медичної етики та деонтології.

Студенти повинні вміти:

- виконувати найпоширеніші маніпуляції;
- надавати першу долікарську допомогу;
- приготувати необхідні інструменти, дотримуватися правил стерилізації інструментарію, асептики й антисептики;
- проводити догляд за хворими у ЛОР-відділенні, поліклініці, вдома.

Студенти мають бути поінформовані про:

- досягнення медицини, що втілюється в практику охорони здоров'я;
- нові лікарські засоби і методи їх застосування;
- нові методи діагностики захворювань.

3. Компетентнісний потенціал предмета та програмні результати навчання

Перелік основних компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач фахової передвищої освіти

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і

	<p>письмово.</p> <p>ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.</p> <p>СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.</p> <p>СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.</p> <p>СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.</p> <p>СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.</p> <p>СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.</p> <p>СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.</p> <p>СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.</p> <p>СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.</p> <p>СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.</p>

	<p>СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).</p> <p>СК 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.</p> <p>СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.</p> <p>СК 15. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію</p>
--	--

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
	Розділ 1. Історія оториноларингології. Роль медичної сестри в процесі лікування хворого				
1	Вступ. Історія оториноларингології. Роль медичної сестри в процесі лікування хворого. Охорона праці в галузі	4	2	—	1
	Розділ 2. Ніс і приносові пазухи				
2	Анатомія носа та приносових пазух. Фізіологія носа та приносових пазух. Методи обстеження при патологічних станах носа та приносових пазух	6	1	4	4
3	Хвороби зовнішнього носа. Хвороби порожнини носа. Хвороби приносових пазух	9	1	4	4
	Розділ 3. Глотка				
4	Анатомія глотки. Фізіологія глотки. Методи обстеження при патологічних станах глотки	9	1	2	4
5	Гострі захворювання глотки. Хронічні захворювання глотки. Ускладнення при хворобах глотки	11	1	2	4

	Розділ 4. Гортань				
6	Анатомія гортані. Фізіологія гортані. Методи обстеження гортані	9	1	4	4
7	Гострі захворювання гортані. Хронічні захворювання гортані. Ускладнення при хворобах гортані	11	1	4	4
	Розділ 5. Вухо				
8	Анатомія вуха. Фізіологія вуха Методи обстеження при патологічних станах вуха	10	1	2	4
9	Захворювання зовнішнього вуха. Захворювання середнього вуха Отогенні внутрішньочерепні ускладнення	12	1	2	4
	Усього	67	10	24	33

ЗМІСТ

Розділ 1. Історія оториноларингології. Роль медичної сестри в процесі лікування хворого

Тема 1. Вступ. Історія оториноларингології. Роль медичної сестри в процесі лікування хворого. Охорона праці в галузі

ЛЕКЦІЯ

Історія оториноларингології. Роль медичної сестри в процесі лікування хворого. Організація праці ЛОР-кабінету, стаціонару, обов'язки медичної сестри.

Дотримання правил охорони праці. Знищення та знезараження предметів забруднених кров'ю, екскретатами хворих. Складання плану заходів профілактики поширення ВІЛ інфекції, гепатиту С.

Розділ 2. Ніс і приносіві пазухи

Тема 2. Анатомія носа та приносівих пазух. Фізіологія носа та приносівих пазух. Методи обстеження при патологічних станах носа та приносівих пазух

ЛЕКЦІЯ

Зовнішній ніс, порожнина носа, її зв'язок з приносівими пазухами, глоткою, вухом, кон'юктивним мішком.

Дихальна, захисна, нюхова, рефлекторна функції носа. Функції приносівих пазух. Бакостеження при хворобах носа. Рентгенологічне обстеження.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Анатомія і фізіологія носа та приносних пазух (повторення). Правила користування лобним рефлектором. Визначення дихальної та нюхової функцій носа. Ознайомлення з методами передньої й задньої риноскопії.

Практичні навички:

- огляд зовнішнього носа;
- огляд присінка порожнини носа;
- пальпація носа і приносних ділянок;
- проведення обстеження дихальної функції;
- проведення обстеження нюхової функції за допомогою набору пахучих речовин;
- накручування вати на зонд та взяття мазка зі слизової оболонки носа.

Тема 3. Хвороби зовнішнього носа. Хвороби порожнини носа. Хвороби приносних пазух

ЛЕКЦІЯ

Опіки, відмороження, травми, фурункул зовнішнього носа. Причини, клінічні симптоми, методи лікування, догляд за хворими. Гострий риніт, причини, клінічні симптоми, лікування, профілактика. Носова кровотеча. Причина, засоби спинення кровотечі, догляд за хворими.

Сторонні тіла. Видалення їх з порожнини носа. Гострі й хронічні захворювання приносних пазух. Причини, клінічні симптоми, методи обстеження та лікування. Профілактика. Догляд за хворими.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Підготовка хворих до операції на носі, приносних пазухах. Підготовка медичного інструментарію та перев'язувального матеріалу. Післяопераційний догляд за хворими. Ознайомлення з пункцією верхньощелепної пазухи. Ознайомлення з методами видалення сторонніх тіл з порожнини носа.

Практичні навички:

- туалет носа;
- введення лікарських речовин у ніс: закапування крапель у ніс, змащування слизової оболонки носа, інсуфляція в ніс медикаментозних засобів;
- проведення передньої тампонади носа;
- накладання зігрівального компресу на ніс і ділянку верхньощелепної пазухи;
- накладання пращоподібної пов'язки на ніс.

Розділ 3. Глотка

Тема 4. Анатомія глотки. Фізіологія глотки. Методи обстеження при патологічних станах глотки

ЛЕКЦІЯ

Анатомічні межі глотки, її відділи. Лімфоєпітеліальне глоткове кільце. Функції глотки: дихальна, захисна, ковтання (смоктання), мовленнєва. Функції глоткового кільця Пирогова. Методи обстеження при патологічних станах глотки.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Анатомія та фізіологія глотки (повторення). Зовнішній огляд і пальпація шиї і лімфатичних вузлів. Огляд порожнини рота. Проведення середньої фарингоскопії.

Практичні навички:

- огляд порожнини рота;
- проведення середньої фарингоскопії;
- пальпація шиї та підщелепних лімфатичних вузлів.

Тема 5. Гострі захворювання глотки. Хронічні захворювання глотки. Ускладнення при хворобах глотки

ЛЕКЦІЯ

Гіпертрофія носоглоткового мигдалика. Аденоїдит. Причини, симптоми, методи лікування, профілактика. Вплив аденоїдів на прилеглі органи і розвиток дитячого організму. Ангіна, її види. Етіологія, симптоми, лікування, ускладнення, догляд за хворими, профілактика. Відмінності між дифтерією та ангіною. Хронічний тонзиліт. Причини, симптоми, методи лікування, профілактика. Гострий фарингіт. Причини, симптоми, лікування. Сторонні тіла глотки. Симптоми, методи видалення.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Аденотомія. Підготовка хворого до операції. Допомога медсестри при аденотомії у дітей. Догляд за хворими після операції. Проведення бактеріологічного обстеження (взяття мазка на дифтерію). Організаційні заходи в разі підозри на дифтерію. Тонзилектомія. Підготовка хворого до операції. Післяопераційний догляд.

Практичні навички:

- взяття мазка зі слизової оболонки глотки на дифтерію;
- змащування піднебінних мигдаликів і задньої стінки глотки;
- накладання зігрівального компресу на підщелепну ділянку, шию;
- приготування розчинів для полоскання глотки й інгаляцій.

Розділ 4. Гортань

Тема 6. Анатомія гортані. Фізіологія гортані. Методи обстеження гортані

ЛЕКЦІЯ

Анатомічні межі гортані, її відділи. Функції гортані: дихальна, захисна, голосова. Методи дослідження гортані: пряма і непряма ларингоскопія.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Анатомія і фізіологія гортані (повторення). Ознайомлення з методами прямої та непрямої ларингоскопії.

Практичні навички:

- зовнішній огляд і пальпація шиї, лімфатичних вузлів;
- пальпація гортані.

Тема 7. Гострі захворювання гортані. Хронічні захворювання гортані. Ускладнення при хворобах гортані

ЛЕКЦІЯ

Гострий ларингіт. Причини, симптоми, лікування, профілактика. набряк гортані, причини. Стеноз гортані, причини, ступені тяжкості, клінічні симптоми, засоби терапевтичного лікування. Гортанна ангіна, причини, симптоми, лікування, профілактика. Гострий стенозувальний ларинготрахеобронхіт у дітей, причини, симптоми, лікування, профілактика. Сторонні тіла гортані, трахеї, бронхів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Ознайомлення з методами видалення сторонніх тіл з гортані, трахеї, бронхів. Показання до трахеотомії. Набір медичних інструментів для трахеотомії. Догляд за хворими після трахеотомії. Ознайомлення з методами введення лікарських засобів у гортань (змащування слизової оболонки гортані, вливання в гортань лікарських речовин, вдування порошкоподібних речовин, пульверизація гортані, інгаляції).

Практичні навички:

- накладання зігрівального компресу на ділянку гортані;
- туалет і заміна внутрішньої трахеостомічної трубки;
- перев'язування хворих після трахеотомії;
- введення лікарських засобів у гортань;
- введення носостравохідного зонда.

Розділ 5. Вухо

Тема 8. Анатомія вуха. Фізіологія вуха. Методи обстеження при патологічних станах вуха

ЛЕКЦІЯ

Зовнішнє, середнє, внутрішнє вухо. Анатомічні межі. Зв'язок середнього вуха з носоглоткою. Слуховий апарат внутрішнього вуха. Звукопровідність, звукосприймання. Вестибулярний аналізатор. Функціональний зв'язок з мозочком.

Отоскопія. Методи дослідження слуху шепітним і голосним мовленням. Дослідження слуху камертонами. Аудиометрія (суб'єктивна й об'єктивна). Дослідження вестибулярних функцій.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Анатомія і фізіологія вуха (повторення). Огляд і пальпація ділянки зовнішнього вуха. Пальпація вушної раковини, козелка, соскоподібного відростка. Отоскопія. Дослідження слуху шепітним і голосним мовленням. Дослідження вестибулярних функцій (пальценосова та вказівна проби, проба Ромберга, проба витягнутих рук, обертова проба).

Практичні навички:

- огляд та пальпація ділянки зовнішнього вуха;
- визначення стану лімфатичних вузлів, соскоподібного відростка;
- дослідження слуху шепітним і голосним мовленням;
- проведення вестибулярних проб.

Тема 9. Захворювання зовнішнього вуха. Захворювання середнього вуха. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення

ЛЕКЦІЯ

Травми вуха: механічні, термічні (відмороження та опіки), хімічні. Перша допомога. Фурункул. Причини, клінічні симптоми, лікування, догляд за хворими. Сірчана пробка. Особливості видалення. Отогематома. Причини, клінічні симптоми, лікування. Дифузний зовнішній отит. Причини, клінічні симптоми, лікування. Сторонні тіла вуха. Симптоми, допомога. Гостре та хронічне запалення середнього вуха. Причини, клінічні симптоми, лікування, догляд за хворими, профілактика. Особливості перебігу гострого середнього отиту в дітей грудного віку. Отогенні внутрішньочерепні ускладнення: синустромбоз і отогенний сепсис, отогенний менінгіт, абсцес мозку та мозочка. Клінічна картина, лікування та профілактика. Догляд за хворими з внутрішньочерепними ускладненнями.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Підготовка хворих до операції на вусі. Догляд за хворими після операції.
Ознайомлення з методами видалення сторонніх тіл із зовнішнього вуха.
Ознайомлення з історіями хвороб хворих із внутрішньочерепними ускладненнями.
Ознайомлення з методиками лікування хворих (консервативне і хірургічне).
Ознайомлення з методом спинномозкової пункції.

Практичні навички:

- проведення туалету зовнішнього вуха (сухий і вологий способи);
- взяття мазка із зовнішнього слухового ходу;
- отоскопія;
- уведення лікувальних засобів у зовнішній слуховий хід (закапування крапель, уведення турунд, вдування порошкоподібних ліків);
- накладання зігрівального компресу на ділянку вуха;
- накладання вушних пов'язок — великої та малої;
- видалення сірчаних пробок із зовнішнього слухового ходу методом вимивання;
- продування слухових труб за методом Політцера;
- пневмомасаж барабанної перетинки;
- підготовка хворого до спинномозкової пункції;
- догляд за хворими після спинномозкової пункції.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Передня риноскопія за допомогою лобового рефлектора.
2. Накручування вати на зонд і взяття мазка зі слизової оболонки носа.
3. Закапування в ніс лікарських засобів, уведення мазі.
4. Проведення передньої тампонади носа.
5. Накладання зігрівального компресу на ділянку верхньощелепної пазухи.
6. Накладання пращоподібної пов'язки на ніс.
7. Огляд порожнини рота.
8. Проведення середньої фарингоскопії.
9. Узяття мазка зі слизової оболонки глотки на дифтерію.
10. Змазування піднебінних мигдаликів і задньої стінки глотки.
11. Пальпація шиї та підщелепних лімфатичних вузлів.
12. Приготування розчинів для полоскання глотки та інгаляцій.
13. Накладання зігрівального компресу на підщелепну ділянку.
14. Набір інструментів для трахеотомії.
15. Туалет і заміна внутрішньої трахеостомічної трубки.
16. Перев'язка хворих після трахеотомії.
17. Уведення лікарських засобів у гортань, проведення інгаляцій.
18. Накладання зігрівального компресу на ділянку гортані.
19. Уведення носостравохідної трубки.
20. Огляд і пальпація ділянки зовнішнього вуха та козелка.
21. Проведення туалету зовнішнього слухового ходу.
22. Узяття мазка із зовнішнього слухового ходу.
23. Отоскопія.
24. Уведення лікувальних засобів у зовнішній слуховий хід.
25. Накладання зігрівального компресу на ділянку вуха.
26. Накладання вушних пов'язок — великої та малої.
27. Видалення сірчаних пробок із зовнішнього слухового ходу методом вимивання.
28. Продування слухових труб за методом Політцера.
29. Пневмомасаж барабанної перетинки.
30. Дослідження слуху шепітним і голосним мовленням.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛКУ

1. Участь медичної сестри в профілактиці та лікуванні хвороб ЛОР-органів, наданні невідкладної допомоги, догляді за хворими. Робота медичної сестри у ЛОР-кабінеті та стаціонарі.
2. Дотримання правил охорони праці. Знищення і знезараження предметів, забруднених кров'ю, екскретам хворих. Складання плану заходів профілактики поширення ВІЛ-інфекції, гепатиту С.
3. Анатомія та фізіологія носа і приносних пазух.
4. Опіки, відмороження носа. Лікування та догляд.
5. Фурункул носа. Клінічні симптоми, методи лікування, догляд.
6. Гострі риніти. Лікування, догляд, профілактика.
7. Носова кровотеча. Причини, засоби спинення кровотечі, догляд.
8. Види сторонніх тіл порожнини носа. Принципи їх видалення.
9. Причини гострих і хронічних захворювань приносних пазух. Клінічні симптоми. Методи лікування та догляду.
10. Анатомія і фізіологія глотки.
11. Аденоїди. Аденоїдити. Клінічні симптоми, методи лікування та догляду за хворими, профілактика. Вплив аденоїдів на прилеглі органи і розвиток дитячого організму.
12. Підготовка хворого до аденотомії. Допомога медичної сестри при аденомії у дітей. Догляд за хворими після операції.
13. Ангіни. Причини, класифікація, догляд. Ускладнення.
14. Дифтерія глотки. Ознаки дифтерійного нальоту. Взяття мазка на дифтерію.
15. Хронічний тонзиліт. Причини, методи лікування та догляду.
16. Підготовка хворого до операції тонзилектомії. Післяопераційний догляд.
17. Сторонні тіла глотки. Методи видалення.
18. Анатомія та фізіологія гортані і трахеї.
19. Гострий ларингіт. Клінічні симптоми, лікування, догляд.
20. Гострий стенозувальний ларинготрахеобронхіт у дітей. Особливості перебігу, методи лікування та догляду.
21. Стеноз гортані. Причини, ступені тяжкості, клінічні симптоми, засоби терапевтичного лікування, догляд.
22. Набір медичного інструментарію для трахеотомії. Догляд за хворими з трахеостоєю.
23. Методи видалення сторонніх тіл з гортані, трахеї, бронхів.
24. Анатомія та фізіологія вуха (зовнішнього, середнього та внутрішнього).
25. Механічні, термічні, хімічні травми зовнішнього вуха.
26. Фурункул зовнішнього вуха. Причини, клінічні симптоми, лікування, догляд.
27. Сірчана пробка. Особливості видалення.
28. Сторонні тіла зовнішнього вуха, їх різновиди, особливості видалення.
29. Гостре та хронічне запалення середнього вуха. Причини, лікування, догляд.
30. Особливості гострого отиту в дітей грудного віку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. *Оториноларингологія : підручник / за ред. Ю. В. Мітіна.* — Київ : ВСВ «Медицина», 2023. — 520 с.
2. Медсестринство в оториноларингології : навчальний посібник / Л. М. Сидоренко. — Київ : Медицина, 2022. — 340 с.
3. Хвороби вуха, горла, носа : навчальний посібник / І. Є. Булах. — Київ : Центр учбової літератури, 2021. — 400 с.

Додаткова

1. Сучасна оториноларингологія : практичний посібник / Н. В. Бойко. — Київ : Каравела, 2024. — 300 с.
2. Невідкладні стани в ЛОР-практиці / С. М. Коваль. — Київ : Центр учбової літератури, 2022. — 260 с.
3. Аудіологія : навчальний посібник / О. П. Мінцер. — Київ : Медицина, 2023. — 240 с.
4. Захворювання верхніх дихальних шляхів / І. Д. Зверєва. — Львів : Новий Світ-2000, 2021. — 220 с.
5. Сестринський догляд у ЛОР-практиці : практичний посібник / О. В. Бондар. — Київ : Медицина, 2023. — 280 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство охорони здоров'я України — <https://moz.gov.ua>
2. Всесвітня організація охорони здоров'я (World Health Organization) — <https://www.who.int>
3. Національна служба здоров'я України (НСЗУ) — <https://nszu.gov.ua>
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського — <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Освітня платформа Prometheus — <https://prometheus.org.ua>
6. Платформа Coursera — <https://www.coursera.org>